

TERMÍN: 14.8.2019

NÁZOV MATERIÁLU: Spravodlivé odpady

TYP VÝSTUPU*: Diskusná štúdia

AUTOR(I): Stella Slučiaková

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: Inštitút environmentálnej politiky

RECENZNÝ FORMÁT*: 2

RECENZENT: Soňa Slobodníková, Inštitút finančnej politiky, MF SR

PRIPOMIENKY:

Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie s pripomienkou*
Zhrnutie	Na začiatok zhrnutia odporúčam doplniť súhrnnú informáciu o pomeroch nákladov a prínosov zavedenia množstvého zberu (ďalej ako MZ) resp. o čistom efekte zavedenia MZ vo finančnom vyjadrení.	V súčasnosti čistý pozitívny finančný efekt zavedenia MZ zapadá medzi ostatnými závermi analýzy, ktoré sú z pohľadu tvorcov politik menej podstatné (ako napr. o vplyve zavedenia v závislosti od príjmových skupín).	Akceptovaná. Zpracované do netechnického zhrnutia analýzy.
Zhrnutie	Do zhrnutia je nutné doplniť vysvetlenie základného pojmu analýzy - množstvový zber. Takisto ho odporúčam doplniť do boxu o type zberov odpadu, kde sú popísané ďalšie dôležité pojmy, tento tam však chýba.	Hľadanie vysvetlenia pojmu v texte analýzy je nepohodlné.	Akceptovaná. Zpracované do netechnického zhrnutia analýzy.
Zhrnutie	Do zhrnutia odporúčam zaradiť úplne odsek, ktorý sa v súčasnosti nachádza na úplnom konci textu analýzy "Uplatňovanie princípu znečisťovateľ platí".	Pre tvorcov politik môže byť užitočné mať rýchlo dostupnú informáciu o vplyve zavedenia MZ nielen na úspory, ale aj na zmenu správania ľudí (motiváciu tvoriť odpad).	Akceptovaná. Zpracované do netechnického zhrnutia analýzy.
3. Možné negatívne efekty MZ	Odporúčam doplniť vysvetlenie, prečo analýza odporúča opatrenia proti nelegálnemu skládkovaniu, keď zároveň tvrdí, že zavedenie MZ na to nemá vplyv.	V analýze sa uvádza, že "MZ nemá vplyv na odpadový turizmus a počet nahlásených nelegálnych skládok nezávisí od zavedenia množstvého zberu". A zároveň že „zavedenie MZ musí byť sprevádzané opatreniami proti nelegálnemu skládkovaniu“. Tieto dve vyjadrenia pôsobia protichodne. Bez vysvetlenie to vyvoláva otázky, či časť analýzy o vzťahu počtu skládok a raste množstva odpadu nie sú spoľahlivé.	Akceptovaná. Zdôvodnenie opatrení proti nelegálnemu skládkovaniu je doplnené v časti 3.2.

		Ak existuje dôvod, prečo je menej spoľahlivá ako iné časti, je vhodné ho explicitne pomenovať.	
3.2. Nelegálne skládkovanie	Odporúčam prehodnotiť silu záverov tejto časti. Dáta z aplikácie na nahlasovanie skládok môžu obsahovať podhodnotené množstvo nelegálnych skládok, ktoré je závislou premennou.	Analýza správne uvádza, že počet nahlásených skládok môže byť ovplyvnený premennými, ktorých hodnoty nie sú k dispozícii, preto ich zachytávajú fixné efekty obcí. Vyriešila tým však iba časť problému dát nelegálnych skládok. Nevysporiadala s tým, že vzťah pre všetky obce odhaduje zo vzorky, kde má pravdepodobne silné zastúpenie "false negatives" (obce, ktoré z dát vyzerajú, že nemajú skládku, hoci v skutočnosti skládku majú, avšak nebola nahlásená).	Akceptované. Neistota výsledkov modelu s nelegálnymi skládkami je doplnená v časti 3.2.
3.2. Nelegálne skládkovanie	Odporúčam doplniť, ako vyzerajú výsledky regresie na vzorke, kde niekedy zaviedli množstvový zber a zároveň bola nahlásená aspoň jedna skládka.	Táto vzorka by už neobsahovala "false negatives" spomínané vyššie.	Akceptované. Výsledky modelu odhadovaného na vybranej vzorke dát sú uvedené v tabuľke 11 v časti 3.2.
Všetky časti s modelovaním vzťahov	Odporúčam analýzu doplniť o informáciu, či boli vzťahy testované na vplyv susednosti aj pri iných premenných, nie iba tých, ktoré sú súčasťou prezentovaných modelov. Pokiaľ neboli, odporúčam zväziť rozšírenie analýzy o základné modely priestorovej ekonometrie (najmä vzájomné ovplyvňovanie sa závislej premennej v susedných obciach).	Modelované vzťahy sú silno ovplyvnené priestorovou dimenziou v zmysle susednosti alebo blízkosti obcí. V niekoľkých prípadoch vzťahy obsahujú takýto druh závislosti, napr. v časti o odpadom turizmu sa vzťah objemu odpadu v obci modeluje aj pomocou toho, či má zavedený množstvový zber obec samotná, aj či je zavedený množstvový zber v susedných obciach. Okrem tohto vplyvu susednosti na závislú premennú sú však možné aj ďalšie: napr. objem odpadu v obci môže byť ovplyvnený objemom v susedných obciach. (Vplyv môže byť pozitívny ako "peer pressure" - "ak triedia v susednej obci, budeme triediť aj my"; alebo negatívny - ak obyvatelia jednej obce nosia odpad do druhej.) Tento druh vplyvu môže byť podstatný aj v základnom modelovanom vzťahu. Analýza neuvádza, či bol takýto druh priestorovej závislosti závislej premennej uvažovaný a testovaný. Pokiaľ nebol, potom vrelo odporúčam takéto rozšírenie	Akceptované. Testovanie možných priestorových závislostí vo všetkých modeloch prístupom od Elhorst (2010). Doplnenie odhadnutých priestorových závislostí do výsledných modelov.

		modelov, a testovanie všetkých základných druhov modelov priestorovej ekonometrie.	
3.1. Odpadový turizmus	Odporúčam lepšie vysvetliť odsek nad tabuľkou 12, str. 21.	Jednak nie je jasné, či sa vzorka rozdelila na obce a mestá, a každá skupina sa odhadovala samostatne. (Ak áno, nenastal po vynechaní časti obcí problém s "dierami" v matici susedností?) Zároveň mechanizmus priameho a nepriameho vplyvu odporúčam podrobnejšie popísať, ťažko sa v ňom orientuje.	Akceptované. Model možného vplyvu množstvom zberu na odpadový turizmus je doplnený o priestorové závislosti s interpretáciou v tabuľke 10.
3.1. Odpadový turizmus	Je potrebné spresniť interpretáciu výsledkov modelu o odpadovom turizme pre mestá a obce .	Pod tabuľkou 12, str. 21, sa v texte uvádza, že premenná SPAYT nemá významný vplyv. Podľa označenia významnosti tabuľka však hovorí že v obciach (t.j. nie mestách) má táto premenná významný vplyv.	Akceptované. Model možného vplyvu množstvom zberu na odpadový turizmus je doplnený o priestorové závislosti s interpretáciou v tabuľke 10.
4. Náklady a prínosy množstvom zberu	Odporúčam doplniť informáciu o pomere nákladov a prínosov zavedenia množstvom zberu, príp. vo viacerých variantách (napr. iba priame náklady a prínosy; priame aj nepriame; rozdeliť ich podľa toho, koho sa týkajú (napr. iba obcí, ktoré znášajú primárne náklady zavedenia)).	Pomer nákladov a prínosov možno porovnať s inými investičnými projektami a tým ukázať vysokú výnosnosť zavedenie MZ.	Čiastočne akceptované. Finančné náklady a prínosy obce pri zavedení množstvom zberu sú uvedené v netechnickom zhnutí ako aj v kapitole 4. Ostatné finančné a nefinančné náklady a prínosy sú pomenované, ale nie je možné ich kvantifikovať.
2.3.3. Analýza heterogénnych efektov	Pojem úrazové poistenie je potrebné nahradiť pojmom vymeriavací základ pre úrazové poistenie a doplniť vysvetlením, že je to jediný v.z.v sociálnom poistení, ktorý nie je zhora obmedzený a teda ako jediný zachytáva celkový príjem nahlásený Sociálnej poisťovni.		Akceptované.

CELKOVÉ HODNOTENIE:

Analýza kvantifikuje finančné prínosy a náklady zavedenia množstvového zberu, čím významne prispieva do debaty o možnostiach účinnejšieho hospodárenia s odpadom a reaguje na zvýšený záujem verejnosti o ochranu životného prostredia. Zároveň obsahuje metodologicky zaujímavé odhadovanie vzťahov, ktoré ovplyvňujú množstvo produkovaného odpadu v slovenských podmienkach. Celkovo ju hodnotím ako zaujímavú a prínosnú do spoločenskej debaty a jej závery za užitočné pre tvorcov politik.

SCHVÁLIŤ*:

odporúčam
 neodporúčam

podpis recenzenta

Súhlasím* s uvedením svojho mena ako mena recenzenta v recenzovanej publikácii:

ÁNO
 NIE

Súhlasím* so zverejnením tohto pripomienkovacieho hárka:

ÁNO
 NIE